



מתורתו של צדיק אביהו יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביהו צידא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בבואור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת ראה ה'תשפ"ב

לכן השמר לך והזהר ושמר פיך, והגם שתשמר את פיך מדברים הפוגמים בו, צריך שתהיה זהיר וזריז לעסוק בתורה ולהתפלל כראוי ולברך ברכות כראוי, כדי לעזור קולות העליונים. וזהו 'סוד מרע ועשה טוב', שהם התורה והתפלה והברכות:

(שערי תשובה, אות יד)

ריבוי שתיקה - דבקות בה'

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). בראשית ראשי תבות תקון ברית רבוי שתיקה אמת יהגה. בא לרמוז דמותקוני הברית הוא השתיקה, כמו שאמרו במסכת אבות (פ"א מ"ז): כל מי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה. ונראה דבא לרמוז באמרו 'לגוף טוב', הוא רומז לברית שנקרא 'טוב', דהפוגם בברית הנקרא 'טוב' תקונו הוא שתיקה. וכל המרבה בשתיקה זהו גרמא להתדבקו בה' יתברך, ורבי דברים מרחיק האדם מה' יתברך, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שם) וכל המרבה דברים מביא חטא:

עיקר חיוב שתיקה הוא בשעת מדיבה

ועקר השתיקה היא בשעת המדיבה, כמו שנגמור (איוב כו ז) 'תלה ארץ על בלימה', ודרשו רבותינו ז"ל (חולין פט). אין העולם מתקנים אלא על מי שפולס עצמו בשעת מדיבה, דבזה מורה דחשב כבוד השם נגד עיניו וחשב עצמו כעפר, וזהו תקון גדול לפגם הברית:

בדברי תורה ותפילה - לא ישתוק, אלא ירבה בהם

בשיחה

באמת בדברי תורה ותפילה יהגה, כמו שדרשו רבותינו ז"ל (חולין פט). 'האמנם אלם צדק תדברון' (תהלים נח ב), לא נברא האדם אלא להיות אלם, יכול אפלו בדברי תורה, תלמוד לומר 'צדק תדברון'. ובא הרמז על נכון דתקון ברית ירבה בשתיקה במאד מאד, אבל בראמת, שהם דברי תורה ותפילה, 'יהגה', ובהו ושב ורפא לו:

(נגי המלך, תיקון הברית אות כה)

הבלי העולם הזה

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה (דברים יא כו). עוד יש לרמוז מלת 'עקב' הנאמרה בפרשה הסמוכה לה (לעיל ז יב) עם מלת ראה, וכך אומר, 'ראה עקב', כלומר, אל תתעסק בהבלי העולם הזה שהוא עולם עובר, תן עיניך בעולם הבא שאתה הולך לו שהוא עולם קבוע, שאין טפשות יותר מזה שמבקש הנאה שאינה מועלת לו לבסוף, שהרי מניחה והולך לו, ומה הנאה יש לו בזה. לכן העקר הוא כי מה שמבקש האדם הוא הדבר שיהנה ממנו, אבל הדבר שאינו נהנה ממנו מה תועלת יש באסיפתו. לזה אמר 'ראה עקב', דהיגה, ראה האחרית שהיא 'עקב' שהוא עולם הבא, לזה צריך

ירבה בשתיקה, ולא ידבר אלא לצורך

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה (דברים יא כו). 'ראה עקב' גימטריא 'חשמל', והוא גימטריא 'מלבוש'. 'חשמל' דרשו רבותינו זכרונם לברכה בה (הגיגה יג) על החיות 'חש מל', חיות עתים חשות עתים ממללות. ועל דרך זה יש לדרש על האדם, דצריך כל אדם לשמר את עצמו בדבורו, לא יהיה מרבה דברים, כי זה עקר כל האדם הוא רבוי השתיקה, ולא ידבר רק לעת הצורך, וכל עקר דבורו לא יהיה רק בתורה ובתפלה, וכמו שאמר התנא (אבות פ"א מ"ז) לא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה. ולכך נרמז זה בשתי תבות אלה 'ראה עקב', דהיגה, ראית העקב שלך שהוא הסוף, שהוא עולם הבא, דרך זה העולם הבא תלויה בחש מל, דהיגה תלויה בשמירת דבורך שתשמר, עתים שאתה צריך לחשות שמר עצמך מלדבר, ועתים שאתה צריך לדבר, כגון בדברי תורה ותפלה וכיוצא מצרכי שמים, שמר עצמך מלשתק:

הימים שמקיים בהם מצוות נעשים מלבוש לעולם הבא

עוד, גימטריא 'מלבוש', לרמוז על מה שכתב בזהר הקדוש (ח"א רכד). על פסוק (בראשית כד א) 'ואברהם זקן בא בימים' ועל פסוק (שם מז כט) 'ויקברו ימי ישוראל', דהמעשים טובים שאדם עושה בעולם הזה בימים, אותם הימים נעשים לו מלבוש שמתלבשת בהם נשמתו בצאתו מן העולם הזה, וזהו 'ואברהם זקן בא בימים', באותו מלבוש שנעשה מימיו. וזהו הרמז כאן, 'ראה עקב', דהיגה ראה מה תתקן לאחריתך, והתקון הוא שתכין מלבוש מימך:

(פיתוחי חותם פרשת ראה)

הרוצה להשיג קדושה - יקדש לבו ופיו

מי האיש, החפץ חיים אהב ימים, לראות טוב. נצור לשונך מרע ושפתך, מדבר מרמה (תהלים לד יג-יד). ועוד יש לומר דאברהם אבינו עליו השלום עמד בדבורו מצד קבלת אלהותו יתברך ומלכותו, שמעולם לא נטה דעתו מאחריו יתברך, שהרי השלך לכבשן האש על קדוש שמו יתברך (ב"ד לט א). ועוד, כשאמר לו הקדוש ברוך הוא להעלות את בנו לעולה ובא השטן לפתותו, לא נטה לו אזנו (תנחומא וירא כב), ועשרה נסיונות נתנסה ועמד בכלן, זו היא עמידת הדבור בקבלת אלהותו יתברך, ואינו משתנה כלל, כמו שאמר הכתוב (תהלים טו ד) 'נשבע להרע ולא ימר', דזה האיש הוי דומיא דאברהם ומשום הכי אלהי אברהם בעזרו. וזה הדבר צריך שיהיה בטורה וקדושה כראוי, עד שיהיה ההבל היוצא בקולו בתורה ובתפלה יש בו כח לעזור הקדושה העליונה ולעשות תקון. ועל זה אמר דוד המלך עליו השלום (שם לד יג) מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב, דעקר ההשגה הזאת של חיים העליונים תלוי בהבל קול של האדם, שיעלה למעלה ויעורר עולמות העליונים, שיבוא קול ויעורר קול [וכו']:



אתה לקבץ הנאה ולראות מה יהיה בסוף:

(פיתוחי חותם פרשת ראה)

בכל יום הקב"ה מסייע ללומד לחדש בתורה

מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי (תהלים קיט צז). הפונה כמו שאמר רבותינו ז"ל (יובא להלן) דבכל יום ויום הקדוש ברוך הוא נותן בלב לומדי תורה לשמה לחדש חדשים בתורה, ולפיכך ברכת התורה נקבעה בלשון הנה 'ברוך אתה ה' נותן התורה, ולא 'ברוך אתה ה' אשר נתן התורה':

ואפשר דזה נרמז בתבת 'אנכי הנאמרה בתחלת עשרת הדברות, ד'אנכי ראשי תבות' אני נותן כל יום, רמז להם הקדוש ברוך הוא, שלא תאמרו נתינת התורה דוקא כי אם ביום זה, דעו שבכל יום ויום אני נותן לכם תורה מחדש, רק חזקו ואמרו ולא תרפו ידיכם מן התורה:

לזה רמז משה באומרו 'ראה אנכי נותן לפניכם היום' ואפשר דלזה גם כן רמז משה רבנו עליו השלום במשנה תורה באמרו (דברים יא כו) **'ראה אנכי נתן לפניכם היום'**, דתבת 'אנכי' ותבת 'היום' נראו כמיתרים, דדי באמרו 'ראה נתן לפניכם ברכה'. אלא דבא לעוררם שיחזקו בתורה ולא ירפו ידיהם ממנה, כי על ידי זה בכל יום מתחדש להם דבר חדש. וכמו שכתב שלמה המלך עליו השלום (משלי ה יט) **'אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירוך בכל עת באהבתה תשנה תמיד'**, משמע דבכל עת מתחדש לאדם בה. ואמר משה רבנו עליו השלום לישראל, התבוננו במלת 'אנכי הנאמרה בתחלת עשרת הדברות, דשם נרמז דבכל יום נותן הקדוש ברוך הוא בלב כל חכם לב תורה מחדש, וזהו שאמר 'ראה אנכי', דהינו, ראו והתבוננו במלת 'אנכי', ושם נרמז שאני נותן לפניכם בכל יום ברכה מחדש שהיא התורה, לפיכך חזקו ואמרו, דאם תחזקו בה הרי ברכה, ואם לאו בהפך חס ושלום:

נמצא, כשאדם אינו מתעצל בדברי תורה, הקדוש ברוך הוא נותן לו חכמה מחדש. וזהו שאמר מה אהבתי תורתך, והאהבה שאני אוהב אותה ודבק בה הועילה לי הרבה, שהתורה היא משיחה לי ומוסיפה לי בכל יום חכמה כאמור. וזהו שאמר **כל היום היא שיחתי**, כלומר, היא משיחה לי ומופיעה בי רוח חכמה חדשה בכל יום, וזה מרב אהבתי בה, שאני דבק בה לשמה:

(אלף בינה, תהלים קיט אות ט)

זריזות וזהירות בכוונת הברכות

את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום (דברים יא כז). יש לדקדק, היה לו לומר 'את הברכה אם תשמעו', כמו שאמר גבי קללה (להלן פסוק כח) 'אם לא תשמעו'. ואפשר, דזו בעצמה ברכה היא, ואין ברכה מעלה מזו, דתחלה ברכם משה רבנו עליו השלום שיהיו שומעים ומקבלים ומקיימים מצות ה' דהוא עקר ביאת בני ישראל לעולם, ושיהיו בעיניהם דברי התורה והמצוות בכל יום כחדשים:

וזהו שאמר את הברכה אשר תשמעו, דהינו, הברכה שאברך אתכם תחלה היא זו, יהי רצון אשר תשמעו, דהינו שתהיו שומעים ומקבלים ומקיימים מצות ה' אלקיכם, ועוד, אשר אנכי מצוה אתכם היום, יהי רצון שבכל יום יהיו בעיניכם כחדשים (ספרי ואתחן לג), נמצא זו ברכה בעצמה:

(פיתוחי חותם פרשת ראה)

יתן צדקה בעין יפה

איש כמתנת ידו כברכת ה' אלקיך אשר נתן לך (דברים טז ז). אפשר לרמז כפי מה שאמר התנא עליו השלום (אבות פ"ג מ"ז) תן לו משלו שאתה ושלך שלו, וכן בדוד הוא אומר (דבה"א כט יד) **'כי ממך הכל ומידך נתנו לך'**. והינו, שבא משה רבנו עליו השלום כאן להזהיר לישראל, ואמר להם, אל ירע בעיניכם במתנות עניים, שהרי הקדוש ברוך הוא הוא שנותן לכם מה לתן, והוא שצוה לכם לתן לעניים, נמצא משלו אתם נותנים, אם כן למה ירע בעיניכם. וזהו שאמר **איש כמתנת ידו**, וזו המתנה שאתה נותן אל ירע בעיניך, שהרי לא נתת משלך כלום רק מברכת ה' אלקיך אשר נתן לך. אי נמי בא לרמז דצריך לתן בעין יפה כמו שנתן לך הקדוש ברוך הוא בעין יפה, וזהו שאמר **איש כמתנת ידו**, ובלבד שתהיה כברכת ה' אלקיך, דהינו, כמו שהוא נתן לך כך אתה צריך לתן בעין יפה:

(פיתוחי חותם פרשת ראה)

חידה שבועית: מה מבאר רבינו במילים 'דאח עקב'?

(גא לכתוב תשובה קצרה ומתומצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן גא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: p0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבור אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

פרשת קדושים:

ה' אהרן רבינוביץ מביתר עילית.

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוזן האביר יעקב ז"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

